

Михаил Колцов

Моето престъпление

Скоро беше, когато спорихме по тоя въпрос – дълго и разгорещено – с една видна съветска писателка.

Късо подстригана и много убедена, тя страстно, настойчиво, очевидно напълно искрено доказваше:

– Сега у нас в СССР не са допустими никакви обреди! Струваше ли си да се прави революция, за да не се придвижим по този въпрос нито крачка напред? Ще се промени ли нещо, ако заменим кръщенето с октябруване¹? Нищо! Същото кръщение, само че с революционна дреха и нов правопис. Това е линията на най-малкото съпротивление! Не бива да слизаме до нивото на непросветеното суеверно село, а да то издигнем до себе си! Иначе никога, ама никога няма да построим социализма! И никога няма да се приближим дори до него!

Дълго спори и бушува тази моя честна „опонентка“. Разпалена беше, непристъпна. Отхвърли всичките ми доводи, окачества ги като еснафски и назадничави. Тъй си и отиде, здраво стегната в бронята на своята правота.

А днес, тъкмо когато ми трябва, за да изкара още един спор, никак я няма, и по телефона не се намира.

Днес дойдоха при мен двамата братя Каравайченкови, двама великани, обути с дебели валенки и облечени с кожи, от които лъхаше студ, здраве и вълнение, дойдоха, мъчиха ме час и половина, слушаха уверенията ми и не си отидоха, докато не се изприказваха и не доказаха беда-та си.

Пристигнали братята от Вологодска губерния по общоселски работи, дошли да водят дело за някакви много необходими мерки с някакви крайно дръзки земяци от махалите. А покрай другото решили да наобиколят адресчето, пъхнато в конча, дошли при Колцов Михаил да получат от него текста на безбожната съветска литургия за починалите честни безпартийни селяни. А така също и целия му ред на червените октябрини и имената на революционните вождове за всеки ден от годината, на които да кръщават децата.

Не зная кой е бил тоя шилест селкор, дето беше убедил селото, че съм разполагал с безбожната литургия, която била отпечатана и се продавала по рубла и половина парчето. Пратениците се държаха здраво, настояваха, тикаха ми в ръцете рубла и половина и пред вид отказа предлагаха да внесат петдесет рубли в полза на Червения кръст, а

1. От „октябр“ – октомври. На времето се е предлагало да се създаде специална церемония по кръщаване на децата, която да се нарича „октябруване“. – Б. пр.

главно – доказвах ми безизходното си положение.

– Влезте ни в положението, скъпи партийни другарю! Тоя адрес не ни е току-тъй даден – сериозен човек ни го е дал. Във ваше лице ние виждаме специалист по тая част! Поврага му и мери, и дяволи, стига само да отнесем в селсъвета червените текстове на безбожните литургии: цяло село е проревало. Попът е най-страшният спекулант, пак до мен, вика, ще опре. Даже и старците, и те не вярват, но все пак потребна е някаква що-годе литературка за помощ. Комсомолците ни са все добри момчета, все пройдохи, с всичко се захващат момчетата. Но разберете-без готварска книга нито погребение, нито октябрение. На гроба вратата му тясна, а ето че и нея си нямаме. Дошло е едно – мъртъвците на плета да подпираме. И за четиридесет, за помена де, пак нищо – нито речи, нито песни има приготвени; и не иде с празни ръце да се връщаме, обидно е не, ами обидно. Пък и попът ще ни вдигне на ура, все току грачеше, че до него ще опрем, и на, че излезе прав!

Убеждавах Каравайченкови, че всичко това са глупости, дреболии. Че работата не е в обредите, а в читалнята, в ликвидацията на неграмотността, в селскостопанската кооперация, в комитета за взаимопомощ, в колективната оран, в борбата с ракията, в трактора, в агронома, във вестника, в киното. Гостите клатеха глави в съгласие, потвърждавах напълно. Но по-младият не се удържа и навел очи, ме прекъсна неспокойно:

– Тъй де, ама фабричните все пак с траурен марш ги изпращате. Селячеството, и то има пълното право да живее по новата форма. Занемаряване на правата се получава.

Делегацията излезе заедно с мен и аз, напредничав, свободен от предразсъдъци и прочие подобни човек, извърших акт на еснафство и интелектуална назадничавост в мащабите на цяло едно село. Влязохме в книжарницата, където им помагах да купуват портрети на вождовете, червени абажури, ленти, лозунги, плакати: „Пази чистота“, „Не ни губи напразно времето“, „Всички в Досоавиахим“, знайки предварително, че казаните предмети ще се използват за организирането на някакви безбожни литургии, съветски опела и червени помени.

Може би картоненият надпис „Не ни губи напразно времето“ ще се люшка над главата на покойника. Може би хитроумната картинка със самолетите и противогазите ще се кипри над смирено склонените глави на младоженците. Може би плакатът „Не пуши“ ще се мъдри пред сините очички на неграмотното новородено... Все едно! Нека. Аз извърших престъпление и сега за сега не се разкайвам.

За това, защото братя Каравайченкови от вологодското село прибраха тези най-необходими покупки със спокойна и ведра твърдост. Те знаеха какво правят и не ми е на мен работата да смущавам техните ясни и обмислени начинания.

За това, защото ми се струваше истинско еснафство и истинска интеллигентщина да отвърщам хората от техните действително революционни действия, от конкретните им постъпки в името на далечната, засега още безплатна идея.

За това, защото ако затътените нейде в горите труженици искат да се измъкнат от ямата на мрака и суеверието, не трябва да им се заповядва да скочат, а да им се постави стъпало или да им се подаде ръка за помощ.

1926

КРАЙ

© 1926 Михаил Колцов
© 1978 Венцел Райчев, превод от руски

Михаил Кольцов
, 1926

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:
Михаил Колцов
ФЕЙЛЕТОНИ
Първо издание

Подбор и превод от руски ВЕНЦЕЛ РАЙЧЕВ
Редактор ЛИЛИЯНА ГЕРОВА
Оформление ВЛАДИСЛАВ ПАСКАЛЕВ
Рисунка ИВАН ГАЗДОВ
Художник-редактор ЯСЕН ВАСЕВ
Технически редактор ОЛГА СТОЯНОВА
Коректор МАРГАРИТА МИЛЧЕВА

Дадена за набор на 1.11. 1978 г. Подписана за печат юни 1978 г. Излязла от печат юли 1978 г.

Формат 70×90/32. Печатни коли 8 1/2. Издателски коли 4,96. Тираж 30 125. Цена 0,50 лв.

Код 9535321111 04 – 5554-32-78

ДПК „ДИМИТЪР БЛАГОЕВ“ София, ул. „Ракитин“ 2
ДИ „НАРОДНА КУЛТУРА“ София, ул. „Гаврил Генов“ 4

Библиотека „ПАНОРАМА“ № 83. Серия „ХУМОР“ № 6
83-VI-5
София 1978

Михаил Кольцов
ФЕЛЪЕТОНЫ И ОЧЕРКИ
Государственное издательство художественной литературы
Москва 1961

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4426>]